USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. F.,** zastoupený Mgr. Jiřím Douskem, advokátem se sídlem 8. března 21/13, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2017, č. j. OAM-122/ZA-ZA04-ZA08-PD1-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 5. 1. 2018, č. j. 58 Az 6/2017 – 14,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta Mgr. Jiřího Douska za zastupování v řízení o kasační stížnosti **se určuje** částkou 8228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je občanem Ukrajinské republiky, do České republiky přicestoval společně s manželkou a dvěma dětmi. Rozhodnutím žalovaného ze dne 13. 5. 2015, č. j. OAM-122/ZA-ZA04-P17-2015, byla žalobci udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, na dobu 24 měsíců. Doplňková ochrana byla samostatným rozhodnutím udělena i jeho rodině. Dne 19. 4. 2017 žalobce požádal o prodloužení, nicméně žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) doplňkovou ochranu neprodloužil.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) zamítl. V odůvodnění uvedl, že žalovaný posoudil skutečnosti, pro které byla žalobci

doplňková ochrana původně udělena, a dospěl k závěru, že se podstatně změnily skutkové okolnosti. Žalobce pochází z Mykolajevské oblasti na východě Ukrajiny. Z hlediska aktuální bezpečnostní situace je tato oblast stabilní a není dotčena vojenským konfliktem, který je soustředěn v Doněcké a Luhanské oblasti. Dle krajského soudu nelze dovozovat, že každý, kdo pochází z východní části Ukrajiny, má automaticky nárok na doplňkovou ochranu či její prodloužení z důvodu nebezpečí vážné újmy. Nebezpečí vážné újmy musí být vždy individualizováno s ohledem na okolnosti konkrétního případu. Žalobce problematickou bezpečnostní situaci netvrdil, uvedl, že místo jeho posledního pobytu na Ukrajině v Nové Oděse není ozbrojeným konfliktem zasaženo. V tomto městě žijí rodiče žalobce i rodiče jeho manželky a žádné problémy související s vojenským konfliktem nemají. Stabilní bezpečnostní situaci v oblasti potvrdil i žalovaný na základě shromážděných zpráv o Ukrajině. Krajský soud proto konstatoval, že stav v Mykolajevské oblasti je stabilizovaný a obecné nebezpečí přičitatelné všem civilním obyvatelům nedosahuje intenzity, pro kterou by bylo namístě prodloužit doplňkovou ochranu.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tedy namítá nesprávné právní posouzení krajským soudem, vady správního řízení a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[4] Stěžovatel uvádí, že kasační stížnost je přijatelná, neboť svým významem podstatně přesahuje jeho zájmy a je třeba provést výklad otázky prodloužení doplňkové ochrany ve vztahu k respektování práva na soukromý a rodinný život dle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Tato problematika dosud nebyla judikaturou dostatečně vyřešena. V této souvislosti proto stěžovatel namítá, že neprodloužením doplňkové ochrany bylo zasaženo do jeho práva na soukromý a rodinný život. V případě návratu na Ukrajinu by se ocitl bez své rodiny a finančních prostředků. Za nepřiměřený zásah do práva na rodinný život považuje i vycestování celé rodiny, neboť v České republice má se svou manželkou stálé zaměstnání, zajištěné bydlení a děti zde chodí do školy a školky. Žalovaný a krajský soud tuto problematiku nedostatečně vypořádali pouhým konstatováním, že stěžovatel má ukrajinské občanství, a tedy může s rodinou odcestovat a žít na Ukrajině. Na základě zásady *iura novit curia* se měli zabývat otázkou možného porušení čl. 8 Úmluvy i přesto, že jeho aplikaci stěžovatel dříve nenavrhnul. Žalovaný měl proto zkoumat, zda do práva stěžovatele garantovaného Úmluvou nebylo nepřiměřeně zasaženo a měl přihlédnout zejména k rodinné situaci, stabilnímu zázemí a integraci stěžovatele a jeho rodiny do většinové společnosti. Žalovaný měl rovněž přihlédnout k celkové délce pobytu, k závažnosti potíží, které by byly stěžovateli způsobeny v případě jeho vyhoštění z České republiky, a k potížím, které by v případě návratu na Ukrajinu pocítily jeho děti a manželka, přičemž se měl také zabývat faktickými překážkami vycestování, zejména nedostatkem finančních prostředků stěžovatele a absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Měl rovněž zkoumat, zda má stěžovatel možnost získat jiné oprávnění k pobytu, a pokud by s vyřízením tohoto oprávnění bylo spojeno jeho odloučení od rodiny, zda se opět nejedná o zásah do soukromého a rodinného života.

[5] Stěžovatel dále namítá, že situace na Ukrajině je stále nestabilní, dochází k používání těžkých zbraní a k porušování Minských dohod. Separatisté vyhlásili nový stát Malorusko, do nějž zahrnuli i Mykolajevskou oblast, což činí eskalaci vojenského konfliktu pravděpodobnější. Závěry o stabilizaci situace na Ukrajině jsou nepravdivé, a proto důvody pro udělení doplňkové ochrany dosud nepominuly. Krajský soud na základě provedených důkazů nesprávně vyhodnotil faktický stav na Ukrajině. Napadený rozsudek stěžovatel považuje rovněž za nepřezkoumatelný, neboť krajský soud jej nepřesvědčivě odůvodnil.

[6] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s odůvodněním napadeného rozsudku. Bezpečnostní situací v Mykolajevské oblasti se důkladně zabýval v napadeném rozhodnutí a shledal ji stabilní, umožňující návrat stěžovatele. K námitce zásahu do soukromého a rodinného života žalovaný uvádí, že rodinné ani sociální vazby nejsou azylově relevantní důvody. Článek 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek akceptovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu. Stěžovatel a jeho rodina mohou svůj rodinný život realizovat ve své zemi původu. V úvahu připadá i jejich pobyt na území České republiky, nicméně již v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[8] Poté se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost odůvodněno. Přestože by v tomto případě bylo možné kasační stížnost odmítnout bez odůvodnění, Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění svého usnesení připojuje.

[9] Podle § 104a s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že (1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Stěžovatel v kasační stížnosti namítl, a s tímto též spojil důvody přijatelnosti, že v posuzovaném případě byla nesprávně vyhodnocena otázka rozporu napadeného rozhodnutí s mezinárodními závazky České republiky (čl. 8 Úmluvy), konkrétně nedostatečné

posouzení důvodů pro prodloužení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu spočívajících v existenci rodinných vazeb stěžovatele a jeho rodiny na území České republiky.

[10] Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle odst. 2 písm. d) citovaného ustanovení se za vážnou újmu považuje, pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[11] Nejvyšší správní soud předně zdůrazňuje, že institut mezinárodní ochrany není obecně prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Není ani prostředkem pro řešení takových problémů, pokud nastaly po příchodu cizince na území České republiky (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2012, č. j. 8 Azs 29/2012 – 28). K otázce aplikace čl. 8 Úmluvy v řízeních o udělení mezinárodní ochrany se již Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil. V usnesení ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 As 84/2015 - 24, konstatoval, že *„[u]stálená judikatura Nejvyššího správního soudu nevylučuje, že by zásah do rodinného a soukromého života cizince mohl představovat, a to ve velmi výjimečných případech, důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Bylo by to možné např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (srov. rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 92). Každé vycestování cizince, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v České republice, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Nicméně zákon o azylu poskytuje ochranu až v případech nepřiměřeného zásahu.“* Podle citovaného rozhodnutí se však nejedná o nepřiměřený zásah, může-li cizinec a jeho rodina vést svůj soukromý a rodinný život v jiné zemi, například v domovském státě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016 - 25). Nejvyšší správní soud již také uvedl, že rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu v situaci, kdy žadatel nesplňuje zákonné podmínky, samo o sobě nevylučuje pobyt takového cizince na území České republiky, jsou-li k tomu dány rodinné důvody, tuto otázku je však třeba řešit dle zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany tedy zpravidla nemůže být samo o sobě v rozporu se základním právem cizince na respektování jeho soukromého a rodinného života, i když by realizace takového práva předpokládala jeho pobyt na území České republiky (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2009, č. j. 2 Azs 66/2008 - 52).

[12] Stěžovatel jako důvod pro prodloužení doplňkové ochrany uváděl zejména stabilní rodinné zázemí na území České republiky (zajištěné bydlení, stálá práce, docházka dětí do školky a školy). V průběhu posuzovaného řízení nebylo nijak prokázáno, že by stěžovatel nemohl budovat rodinné zázemí či prohlubovat rodinné vztahy i v zemi původu, pokud

by vycestoval společně se svojí rodinou. Tím, že stěžovateli nebyla prodloužena doplňková ochrana, nebylo porušeno jeho právo na respektování soukromého a rodinného života, neboť čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich pobytu a umožnit jim přenést si soukromý život na území daného státu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 9 Azs 7/2011 – 67). Tyto výjimečné okolnosti nebyly v případě stěžovatele prokázány, neboť mu není jakýmkoliv způsobem znemožněn rodinný život v zemi jeho původu (ke stejnému závěru na základě podobných skutkových okolností dospěl Nejvyšší správní soud i v usnesení ze dne 26. 10. 2017, č. j. 2 Azs 270/2017 – 40). Lze rovněž uvést, že na Ukrajině není rodina stěžovatele bez příbuzenských vazeb, neboť zde žijí rodiče stěžovatele a jeho manželky (ani absence sociálních vazeb by ovšem důvodem pro udělení či prodloužení některé z forem mezinárodní ochrany nebyla, viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2014, č. j. 5 Azs 22/2013 - 31).

[13] Námitka opomenutí vypořádání zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele rovněž nezakládá přijatelnost kasační stížnosti. Žalovaný (ačkoliv Úmluvu výslovně nezmínil) se vlivem rodinného života na prodloužení doplňkové ochrany zabýval v závěru napadeného rozhodnutí a neshledal jej azylově relevantní. K rozsahu soudního přezkumu pak Nejvyšší správní soud uvádí, že správní soudnictví je ovládáno dispoziční zásadou. Obsah, rozsah a kvalita žaloby předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí. Je proto odpovědností stěžovatele, aby v žalobě vymezil své výhrady proti napadenému rozhodnutí (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2014, č. j. 6 As 125/2013 – 50, nebo ze dne 5. 8. 2015, č. j. 2 As 237/2014 – 40). Stěžovatel se v žalobě zaměřil zejména na neklidnou situaci na Ukrajině a pouze v závěru zmínil, že by mělo být také přihlédnuto k jeho rodinným poměrům. Krajský soud námitky týkající se vojenského konfliktu na Ukrajině řádně vypořádal. K otázce rodinného zázemí stěžovatele se vyjádřil pouze nepřímo v rámci posouzení bezpečnostní situace, nicméně vzhledem ke kvalitě i rozsahu žalobní námitky a k dostatečnému odůvodnění napadeného rozhodnutí, které krajský soud neshledal nezákonným či nepřezkoumatelným, Nejvyšší správní soud považuje vypořádání námitky za dostatečné.

[14] K otázce bezpečnostní situace v zemi původu stěžovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že vojenské střety na východě Ukrajiny se omezují pouze na okolí frontové linie. Mykolajevská oblast je dostatečně vzdálena od bojových operací, takže jejím obyvatelům za současného stavu konfliktu nehrozí nebezpečí. Tuto skutečnost potvrdil nejenom žalovaný na základě několika na sobě nezávislých materiálů zabývajících se situací na Ukrajině, ale i sám stěžovatel, neboť v pohovoru k žádosti o prodloužení doplňkové ochrany ze dne 11. 5. 2017 uvedl, že v místě, kde bydlel, se neválčí a jeho příbuzní (bydlící v Mykolajevské oblasti) nemají žádné problémy související s bezpečnostní situací v daném regionu.

[15] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy

stěžovatele. Nejvyšší správní soud zároveň dodává, že chápe situaci stěžovatele a jeho rodiny, kteří si v průběhu doby, po kterou jim byla udělena doplňková ochrana, vytvořili na území České republiky určité společenské vazby (zaměstnání, bydlení, školní docházka dětí), a proto chtějí tyto vazby zachovat. K tomuto účelu však nemůže sloužit institut mezinárodní ochrany, který je určen pro výjimečné případy stanovené zákonem o azylu. Pokud má stěžovatel zájem o další legální pobyt v České republice, bude se muset podrobit režimu zákona o pobytu cizinců, a to bez ohledu na složitost mechanismů, které tento předpis upravuje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2017, č. j. 9 Azs 13/2017 – 32).

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou zdejšího soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně; nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu; ani nebylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyššímu správnímu soudu tudíž nezbylo než podanou kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[18] Nejvyšší správní soud ustanovil usnesením ze dne 15. 2. 2018, č. j. 2 Azs 21/2018 - 30, zástupcem stěžovatele Mgr. Jiřího Douska, advokáta, a v takovém případě platí jeho odměnu včetně hotových výdajů stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci náleží za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti odměna za dva úkony právní služby podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Jde o první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, neboť mu byl zástupce ustanoven soudem [§ 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu] a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za každý úkon právní služby náleží ustanovenému zástupci odměna ve výši 3100 Kč (§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 advokátního tarifu) a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), dohromady 6800 Kč. Ustanovený zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se částka odměny zvyšuje o částku odpovídající dani, kterou je z odměny povinen odvést, tj. o 1428 Kč. Výše celkové odměny ustanoveného zástupce proto činí 8228 Kč. Uvedené částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2018

pokračování

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu